

Joutsenmerkin kriteerit

Päivittäistavarakaupat

Versio 3.5

14. kesäkuuta 2016 – 31. joulukuuta 2024

Pohjoismainen ympäristömerkintä

Sisällysluettelo

Mikä on Joutsenmerkitty päivittäistavarakauppa?	4
Miksi valita Joutsenmerkki	4
Mitä voidaan Joutsenmerkitä	4
Joutsenmerkin hakeminen	5
Mitä Joutsenmerkkiin vaaditaan	7
1 Yleistä	8
2 Joutsenmerkin säilyttäminen	9
3 Valikoima	10
4 Energia	15
5 Jätteet	17
6 Tuotteiden ja palveluiden käyttö myymälässä	20
7 Kokonaistulos	21
Joutsenmerkin säännöt palveluille	22
Käyttöoikeuden voimassaoloaika	22
Uudet kriteerit	23
Sanojen selitykset ja määritelmät	24

Liite 1 Luettelo kulutustavaroiksi laskettavista tuotteista

Liite 2 Pohjoismaisen ympäristömerkinnän ohjeet kalan ja äyriäisten standardeista ja sertifiointijärjestelmästä

Liite 3 Kuvaus energiatyökalusta ja energiaindeksin laskennasta

Liite 4 Suhteutetun energiankulutuksen laskenta

Liite 5 Sekajätteen muutos tilavuudesta painoksi

079 Päivittäistavarakaupat, versio 3.5, 29.11.2022

Tämä on käännös norjankielisestä asiakirjasta. Ristiriitatapauksissa pätee alkuperäinen teksti.

Osoitteet

Pohjoismaiden ministerineuvosto päätti vuonna 1989 perustaa vapaaehtoisen ja virallisen ympäristömerkin. Alla olevat organisaatiot/yritykset vastaavat merkin toiminnasta kyseisten maiden hallitusten toimeksiannosta. Lisätietoa yritysten nettisivuilta:

Suomi:

Ympäristömerkintä
Urho Kekkosen kat 4-6 E
FI-00100 Helsinki
Puh: +358 9 6122 5000
joutsen@ecolabel.fi
www.joutsenmerkki.fi

Ruotsi:

Miljömärkning Sverige AB
Box 38114
SE-100 64 Stockholm
Puh: +46 8 55 55 24 00
svanen@svanen.se
www.svanen.se

Tämän asiakirjan saa kopioida vain kokonaisuudessaan tekemättä siihen muutoksia. Asiakirjan tekstiä saa lainata vain, jos sen laatija Pohjoismaiden ympäristömerkintä mainitaan.

Tanska:

Miljømærkning Danmark
Fonden Dansk Standard
Göteborg Plads 1
DK-2150 Nordhavn
Puh: +45 72 300 450
info@ecolabel.dk
www.ecolabel.dk

Norja:

Miljømerking Norge
Henrik Ibsens gate 20
NO-0255 Oslo
Puh: +47 24 14 46 00
info@svanemerket.no
www.svanemerket.no

Islanti:

Norræn Umhverfismerking á Íslandi
Umhverfisstofnun
Suðurlandsbraut 24
IS-108 Reykjavík
Puh: +354 591 20 00
ust@ust.is
www.svanurinn.is

Mikä on Joutsenmerkitty päivittäistavarakauppa?

Joutsenmerkityllä päivittäistavarakaupalla on kokonaisvaltainen lähestymistapa ympäristötyöhön. Tähän sisältyy kaikki aina myymälän tuotevalikoimasta ja energiankulutuksesta siihen, miten tehokkaasti kauppa lajittelee jätteet ja pyrkii minimoimaan ruokahävikin määrän.

Joutsenmerkitty kauppa:

- Kaupalla on hyvä valikoima ympäristömerkittyjä ja luomutuotteita
- Kauppa toimii energiatehokkaasti ilmastovaikutusten minimoimiseksi
- Kauppa keskittyy jätteiden lajitteluun ja ruokahävikin minimoimiseen maapallon resurssien säästämiseksi.

Miksi valita Joutsenmerkki

- Kaupat voivat käyttää Joutsenmerkkiä markkinoinnissaan. Joutsenmerkki on erittäin tunnettu ja arvostettu Pohjoismaissa.
- Joutsenmerkki on kustannustehokas ja yksinkertainen tapa tiedottaa yrityksen ympäristötyöstä ja sitoutumisesta ympäristöasioiden hoitoon asiakkaille ja ostajille sekä tavaran hankkijoille/toimittajille.
- Joutsenmerkki selventää tärkeimmät ympäristörasitteet ja opastaa kuinka yritykset voivat vähentää päästöjä, luonnonvarojen käyttöä ja jätekuormitusta.
- Ympäristöystävällinen tuotanto antaa yritykselle hyvät valmiudet viranomaisten tuleviin ympäristövaatimuksiin.
- Joutsenmerkki on suunnannäyttävä yrityksen ympäristötyölle.
- Joutsenmerkki asettaa ympäristövaatimusten lisäksi vaatimuksia myös tuotteen laadulle. Hyvä laatu on ympäristöteko ja Joutsenmerkki on myös laadun tae.

Mitä voidaan Joutsenmerkitä

Kaupat, joilla on laaja valikoima useissa tuoteryhmissä ja joiden myymistä tuotteista vähintään 50 prosenttia on päivittäistavaroita, voidaan Joutsenmerkitä.

Päivittäistavarakauppa voi olla yksittäinen kauppa, osa suurempaa ketjua tai verkkokauppa.

Kauppaketjut voivat hakea toiminnalleen ketjulupaa. Tässä yhteydessä ketjulla tarkoitetaan kaupparyhmää, jonka kaupoilla on sama konsepti/nimi/tuotemerkki, ja joiden markkinointi poikkeaa mahdollisista muista kauppayhteistyön osista.

Ketjun yksittäisillä kaupoilla tulee olla:

1. yhteistyötä sisäänoston osalta
2. yhteinen kauppojen välinen sopimus Joutsenmerkin vaatimusten täyttämiseksi
3. yhteinen kriteerejä koskevan tiedon kirjaamisjärjestelmä.

Kauppaketjut voivat markkinoida itseään Joutsenmerkittynä kauppaketjuna, jos kauppaketjun kaupoista vähintään 90 prosenttia sisältyy lupaan. Vain ketjuluvan piiriin kuuluvat kaupat voivat markkinoida itseään Joutsenmerkittynä kauppana. Kauppaketjut,

joiden kaupoista luvan piiriin kuuluu alle 90 prosenttia, voivat markkinoida yksittäistä kauppaa Joutsenmerkittynä, mutta eivät voi kutsua kauppaketjua Joutsenmerkityksi kauppaketjuksi.

Ryhmä kauppoja voi hakea lupaa yhdessä. Ryyhmä voi olla valittuja kauppoja ketjussa tai kauppojen yhdistys, joilla sama konsepti/nimi/brändi kyseisessä maassa. Ryhmän tulee täyttää kauppaketjun vaatimukset kriteerissä ja Pohjoismaisen ympäristömerkinnän hakuoppaassa. Ryhmän kauppojen tulee käyttää ryhmän keskimäärisiä lukuarvoja. Esimerkiksi vaatimuksissa, joissa tarvitaan ketjun keskiarvoa, käytetään ryhmän keskiarvoa. Jos hakemuksen aikana osoittautuu, että jotkin ryhmän kaupat eivät täytä vaatimuksia, tulee näiden kauppojen tiedot poistaa, ja keskiarvon laskenta tulee uusialue, jäljelle jääneille kaupoille, joille haetaan lupaa.

Ryhmää ei voi markkinoida Joutsenmerkittynä merkittynä ketjuna, mutta jokaista ryhmän kauppaa voi markkinoida Joutsenmerkittynä kauppana. Ryhmän yksittäisellä kaupalla tulee olla:

1. kumppanuus markkinoinnissa
2. kauppojen väinen yhteistyösopimus Pohjoismaisen ympäristömerkinnän vaatimusten noudattamisesta
3. yhteinen tiedon rekisteröinti jokaiselle ryhmän kaupalle.

Verkkokauppojen, joilla on useita toimipisteitä tuotteiden varastointiin ja keräilyyn ja jotka haluavat markkinoida koko toimintaansa Joutsenmerkittynä, tulee hakea Joutsenmerkkiä ketjuna yksiköiden määrästä riippumatta.

Verkkokaupat, jotka käyttävät alihankkijoita tuotteiden varastoinnissa ja keräilyssä, voivat hakea Joutsenmerkkiä, jos alihankkijalla on Joutsenmerkki. Jos tuotteet ovat usean toimijan varastoitavina ennen keräilyä, luvan tulee kattaa viimeinen varastointipaikka, jossa keräily tapahtuu.

Joutsenmerkin hakeminen

Joutsenmerkin sähköistä hakuopasta vähittäistavarakaupoille tulee käyttää Joutsenmerkin ensimmäisessä hakemusvaiheessa ja tämän jälkeen Joutsenmerkin vaatimusten dokumentoimisessa. Hakija rekisteröityy asiakkaaksi ja tässä yhteydessä hakijan tulee tehdä selvitys toiminnastaan. Hakijan tulee ilmoittaa esimerkiksi yrityksen myyntiluvut, yritystunnus, mahdollinen ketjuun kuuluminen ja Joutsenmerkin yhteyshenkilö.

Hakija saa käyttäjätunnuksen ja salasanan Joutsenmerkin sähköiseen hakuoppaaseen. Käyttöoikeus on ensin voimassa rajoitetun ajan. Luvan myöntämisen jälkeen käyttöoikeutta jatketaan luvan voimassaoloajaksi. Luvanhaltija käyttää sähköistä hakuopasta myöhemmin myös vuosiraportoinnissa ja sisäisissä tarkastuksissa.

Toiminta useassa eri maassa

Jos liiketoimintaa harjoitetaan useassa eri maassa, hakijan tulee tehdä erilliset hakemukset kansalliselle ympäristömerkintäjärjestölle niissä maissa, joissa hakija haluaa markkinoida toimintaansa Joutsenmerkillä. Tämä ei koske verkkokauppoja, joiden toiminta tapahtuu pääasiassa yhdessä maassa, mutta joiden tuotteita myydään rajojen yli.

Erityyppisen kaupat

Erityyppiset kaupat voivat saada Joutsenmerkin näiden kriteerien mukaisesti – katso edellä oleva kohta Mitä voidaan Joutsenmerkitä? Tämän asiakirjan vaatimuksissa määritellään, koskeeko vaatimus yhtä vai useaa kauppatyyppeä. Jos sanaa kauppa käytetään, se tulkitaan viittaavan kaikkiin hakijoihin.

Tekstin symbolit

Tekstissä on lisäksi erilaisia symboleja, joilla kuvataan dokumentointitavat. Symbolit ovat:

- Lataa
- Täytä verkkolomake

Valvonta

Joutsenmerkittyihin kauppoihin tehdään tarkastuksia. Yksittäisiin kauppoihin tehdään vähintään yksi tarkastuskäynti luvan voimassaoloaikana.

Myös ketjuun kuuluvissa kaupoissa tehdään tarkastuksia. Pohjoismainen ympäristömerkintä päättää tehtävistä tarkastuskäynneistä ja niiden ajankohdasta.

Laskelmissa käytettävien tietojen, toimitettujen asiakirjojen alkuperäisversioiden, mittauskäytäntöjen, ostotilastojen ja vastaavien tietojen tulee olla nähtävissä tarkastuksen aikana.

Vastuu ja velvoitteet

Pohjoismainen ympäristömerkintä voi pyytää vaatimuksissa mainittujen tietojen lisäksi lisätietoja. Luvan haltija on velvollinen esittämään Pohjoismaiselle ympäristömerkinnälle toimitettuja tietoja tukevaa dokumentaatiota tarkastuskäynneillä tai vuosiraportoinnin yhteydessä.

Kaupan vastuulla on varmistaa, että vaatimukset täytetään luvan koko voimassaoloajan. Kaupan tulee ottaa yhteyttä Pohjoismaiseen ympäristömerkintään, jos poikkeamia havaitaan.

Pohjoismainen ympäristömerkintä voi peruuttaa luvan, jos raportoinnin tai tarkastuskäynnin yhteydessä havaitaan poikkeamia. Jos raporttia ei toimiteta määräaikaan mennessä, katsotaan se poikkeamaksi.

Maksut

Tämän tuoteryhmän maksuista saa tietoa kunkin maan kotisivuilta, katso osoitteet sivulta 3.

Lisätiedot

Ympäristömerkintä antaa mielellään lisätietoja, katso osoitteet sivulta 3. Lisätietoja ja apua hakemiseen löytyy kunkin maan Ympäristömerkintäorganisaation kotisivuilta.

Mitä Joutsenmerkkiin vaaditaan

Joutsenmerkkiin vaaditaan:

- Kaikki pakolliset vaatimukset täyttyvät.
- Vähintään 23 pistettä 60 mahdollisesta saavutetaan.

Alapuolella oleva taulukko kertoo Joutsenmerkitylle päivittäistavarakaupalle/-kauppaketjulle asetetut pakolliset ja pistevaatimukset.

Vaatimukset		Piste- määrä	Kommentit
Pakolliset vaatimukset			
O1	Päivittäistavaroiden osuus kokonaisliikevaihdosta		
O2	Valikoiman laajuus		
O3	Luvan ylläpito		
O4	Vastuhenkilöt		
O5	Luomuelintarvikkeiden ja -juomien sekä kestävä kalastuksen mukaisten kalatuotteiden myynti		
O6	Ympäristömerkittyjen käyttötavaroiden myynti		
O7	Ympäristömerkittyjen erikoistavaroiden myynti		Vaatimus koskee kauppvoja, joilla erikoistavaroiden liikevaihdon osuus on enemmän kuin 10 % kokonaisliikevaihdosta.
O8	Energiatehokkuus-indeksi		
O9	Sekajäte		
O10	Ruokahävikki		
O11	Ympäristömerkityt käyttötavarat ja palvelut		
O12	Kaupan kokonaispisteet		
Pistevaatimukset			
P1	Luomuruuan ja -juomien ja kestävästi tuotettujen kalatuotteiden myynti	10	
P2	Ympäristömerkittyjen kulutustavaroiden myynti	10	
P3	Hyvä energiatehokkuus	20	
P4	Pieni sekajättemäärä	8	
P5	Jätteen lajittelu	2	
P6	Pieni ruokahävikki	10	
P7	Ympäristömerkittyjen kulutustavaroien ja palveluiden ostot	3	

1 Yleistä

O1 Päivittäistavaroiden osuus kokonaisymyynnistä

Joutsenmerkkiä hakevan yrityksen päivittäistavaroiden myynnin osuuden tulee olla yli 50 prosenttia yrityksen kokonaisymyynnistä.

Kauppaketjun tulee täyttää vaatimus ketjutasolla. Tämä tarkoittaa, että päivittäistavaroiden osuus kokonaisymyynnistä tulee laskea ketjulle kokonaisuudessaan.

Tässä yhteydessä päivittäistavaroilla tarkoitetaan tuotteita, jotka on tarkoitettu nautittaviksi tai käytettäväksi rajoitetun ajan kuluessa. Päivittäistavaroita voivat olla elintarvikkeet/juomat tai kulutustavarat. Luettelo kulutustavaroiksi katsottavista tuotteista on tämän asiakirjan liitteessä 1. Esimerkkejä näistä ovat talouspaperi, sanomalehdet ja hygieniatuotteet. Tupakkaa ja nuuskaa ei katsota tässä yhteydessä päivittäistavaroiksi.

Ilmoita toiminnan sekä päivittäistavaroiden kokonaisymyynti ilman arvonlisäveroa Joutsenmerkin sähköisessä hakuoppaassa. Käytä edellisen 12 kuukauden myyntitilastoja.

O2 Tuotevalikoima

Päivittäistavarakaupan on myytävä päivittäistavaroita vähintään 10:stä ohessa olevan taulukon tuotekategoriasta.

Kauppaketjun ontäytettävä vaatimus kaikkien luvan piiriin kuuluvien kauppojen osalta. Tämä voidaan toteuttaa niin, että ketjun kaupat myyvät tuotteita samoista kategorioista tai että ketjun kaupoilla on keskinäinen sopimus koskien tuotteiden myymistä vähintään 10 kategoriasta, jotka voivat vaihdella kaupakohtaisesti.

	Tuotekategoriat ja esimerkkejä tuotteista
1	Hedelmät ja vihannekset, mukaan lukien tuoreyrtilit ja -mausteet
2	Liha ja kala – tuore/säilyke: Liha- ja kalajalosteet, liha- ja kalapullat, makkarat, säilykesilli, tuorepasta. Einekset: hernekeitto, puuro, pannukakut
3	Leikkeleet ja levitteet: Juusto, tofu, hillo, maksapasteija, kinkku, leikkelemakkara, levitteet, mätitahna
4	Meijerituotteet: maito, piimä, jogurtti, kermaviili, ruoanlaittojogurtti, ranskankerma, voi, muna
5	Leipomotuotteet: tuore ja pakastettu leipä ja kakku, näkkileipä, keksit, korppujauho
6	Juomat: olut, virvoitusjuomat, mehut, soija-, riisi- ja kaurajuomat
7	Kahvi, tee, kaakao
8	Säilykkeet (lasi-, pelti- ja pahvipurkeissa), öljyt, mausteet, kuivat puolivalmisteet
9	Lastenruoat mukaan lukien puuro, velli, välipalat ja juomat
10	Suurimot, jauhot, riisi, pasta, kvinoa, kuskus, hiutaleet, sokeri, tomusokeri, siirappi, hunaja. Leivonta-ainekset: vanilja, pähkinät, manteli. Kuivatut hedelmät: rusina, taateli, viikuna, jne.
11	Makeiset, suklaat, snacksit (pähkinät ja perunalastut)
12	Pakasteet: Kasvikset, kala, liha, valmisruoat
13	Jäätelö, pakastemarjat
14	Eläinruoat

15	Paperi: Toimistopaperi, kirjoituslehtiöt, kirjekuoret, värityskirjat, kirjat, onnittelukortit, lahjapaperit, aikakauslehdet ja sanomalehdet
16	Taluspaperi, wc-paperi, nenäliinat, servietit, kynttilät, leivinpaperit, paperivuoat, kahvinsuodattimet
17	Kemiallistekniset tuotteet: puhdistusaineet, talouskemikaalit, siivous-, pesu- ja astianpesuaineet
18	Hygieniatuotteet: shampoo, saippua, suihkusaippua, kosmetiikka, tamponit, pikkuhousunsuojat, vaipat, vanut ja vanupuikot

Vahvista Joutsenmerkin sähköisessä hakuoppaassa, että päivittäistavarakauppa myy tuotteita vähintään 10 mainitusta tuotekategoriasta.

2 Joutsenmerkin säilyttäminen

03 Luvan ylläpito

Kaupan on vuosittaisessa toiminnan läpikäynnissä varmistettava, että Joutsenmerkin vaatimukset täyttyvät. Raportissa on mainittava seuraavat osa-alueet:

- Luomuruoan ja -juomien sekä kestävä kalastuksen mukaisten kalatuotteiden myynti – O5
- Ympäristömerkittyjen kulutustavaroiden myynti – O6
- Energiatehokkuus – O8
- Sekajätteen määrä – O9
- Ympäristömerkittyjen kulutustavaroiden ja palveluiden osto – O11

Pohjoismainen ympäristömerkintä voi tehdä tarkastuksia, joissa varmistetaan edellä mainittujen vaatimuksiin liittyvät tiedot.

Pohjoismaisen ympäristömerkinnän kauppoja koskevissa tarkastuksissa käydään läpi kaikki vaatimukset tai osa niistä. Esimerkiksi yhtenä vuonna tarkastuksissa voidaan keskittyä luomuruoan ja -juoman myyntiin ja toisena vuonna energiankulutukseen ja jätemääriin. Luvanhaltija saa ilmoituksen tarkastuksen ajankohdasta.

Luvanhaltijan on käytettävä Joutsenmerkin sähköistä hakuopasta vuosittaisen toiminnan läpikäynnin dokumentointiin. □

Vahvista Joutsenmerkin sähköisessä hakuoppaassa, että kauppa tekee vuosittaisen läpikäynnin toiminnastaan Joutsenmerkin pakollisiin vaatimuksiin liittyen.

04 Vastuuhenkilöt

Kaupan on nimettävä vastuuhenkilö, joka vastaa Joutsenmerkin vaatimusten täyttymisestä koko luvan voimassaoloajan. Vastuuhenkilö vastaa myös toiminnan vuosittaisesta läpikäynnistä.

Pohjoismaiselle ympäristömerkinnälle on ilmoitettava vastuuhenkilön vaihtumisesta.

Kauppaketjut ja verkkokaupat, joihin kuuluu useita yksiköitä, nimeävät jokaiselle yksikölle oman vastuuhenkilön Pohjoismaisen ympäristömerkinnän kanssa tehdyllä sopimuksella.

Ilmoita luvan vastuuhenkilö Joutsenmerkin hakemisen yhteydessä.

3 Valikoima

05 Luomuelintarvikkeiden ja –juomien sekä kestävän kalastuksen mukaisten kalatuotteiden myynti

Kaupan on täytettävä joko vaatimus A tai vaatimus B.

Kauppaketjujen ja verkkokauppojen, joihin kuuluu useita yksiköitä, on täytettävä sama vaatimus kaikissa kaupoissa.

Vaatimus A

Luomuelintarvikkeiden ja -juomien sekä kestävän kalastuksen mukaisten kalatuotteiden myynnin on oltava vähintään 1,8 prosenttia suomalaisissa kaupoissa.

Myynnin osuus lasketaan seuraavalla kaavalla:

$$x \% = \frac{\text{Luomuelintarvikkeiden ja luomujuomien liikevaihto} + \text{Kestävän kalastuksen kalatuotteiden liikevaihto}}{\text{Elintarvikkeiden ja juomien kokonaisliikevaihto}}$$

Myynnin osuus lasketaan arvonlisäverottomasta liikevaihdosta.

Kauppaketjujen ja verkkokauppojen, joihin kuuluu useita yksiköitä, on täytettävä vaatimus ketjutasolla. Tämä tarkoittaa, että myynnin osuus lasketaan kokonaisuutena hakemukseen kuuluvien kauppojen osalta.

Myynnin osuuden on perustuttava edellisten 12 kuukauden myyntitilastoihin. Pohjoismainen ympäristömerkintä hyväksyy sovittaessa tilastotiedot lyhyemmältä ajanjaksolta, jos ajanjakso edustaa tavanomaista liiketoimintaa.

Vaatimus voidaan täyttää myös sisäänostomäärien perusteella.

Luomuelintarvikkeilla ja -juomilla tarkoitetaan tässä yhteydessä tuotteita, joille on myönnetty EU:n asetusten EY 834/2007 ja EY 203/2012 mukainen merkki, esimerkiksi EU-luomumerkki, KRAV, Luomu, Debio, Ø-mærket tai Tún-lifrænt.

Kestävä kalastus määritellään tässä yhteydessä MSC-sertifioiduksi kalastukseksi tai luonnonkaloja ja äyriäisiä koskevien KRAV-vaatimusten mukaisesti sertifioiduksi kalastukseksi. Pohjoismainen ympäristömerkintä hyväksyy myös muita kestävää kalastusta koskevia standardeja. Niiden on täytettävä liitteessä 2 mainitut standardia ja sertifiointijärjestelmää koskevat vaatimukset.

Tupakan ja nuuskan myyntiä ei lasketa elintarvikkeiden ja juomien kokonaismyyntimäärään.

🔗 Ilmoita luomuelintarvikkeiden ja -juomien sekä kestävän kalastuksen mukaisten kalatuotteiden kokonaismyynti ilman arvonlisäveroa Joutsenmerkin sähköisessä hakuoppaassa.

🔗 Ilmoita elintarvikkeiden ja juomien kokonaismyynti ilman arvonlisäveroa Joutsenmerkin sähköisessä hakuoppaassa.

📄 Lataa selvitys myyntitilastoista Joutsenmerkin sähköisessä hakuoppaassa.

Vaihtoehto B

Luomuelintarvikkeiden ja -juomien sekä kestävän kalastuksen mukaisten kalatuotteiden valikoiman on aina koostuttava vähintään taulukossa mainitusta määrästä tuotteita. Jokaiselle maalle on oma taulukko.

Kauppaketjujen ja verkkokauppojen, joihin kuuluu useita yksiköitä, on täytettävä vaatimus kaikkien yksiköiden osalta.

Kaupan liikevaihto (milj. euroa)	≤ 1.0	≤ 3.0	≤ 7.0	≤ 12	≤ 20	≤ 35	≤ 50	> 50
Tuotteiden lukumäärä	50	100	300	375	450	500	525	550

Tuote määritellään tuotteen kaupanimen ja tuotenumeron mukaan. Kaksi eri tuotenumeroa ovat kaksi eri tuotetta. Tuote lasketaan mukaan vain kerran.

Luomuelintarvikkeilla ja -juomilla tarkoitetaan tässä yhteydessä tuotteita, joille on myönnetty EU:n asetusten EY 834/2007 ja EY 203/2012 mukainen merkki, esimerkiksi EU-ympäristömerkki, KRAV, Luomu, Debio, Ø-mærket tai Tún-lífrænt.

Kestävä kalastus määritellään tässä yhteydessä MSC-sertifioituksi kalastukseksi tai luonnonkaloja ja äyriäisiä koskevien KRAV-vaatimusten mukaisesti sertifioituksi kalastukseksi. Pohjoismainen ympäristömerkintä hyväksyy myös muita kestävää kalastusta koskevia standardeja. Niiden on täytettävä liitteessä 2 mainitut standardia ja sertifiointijärjestelmää koskevat vaatimukset.

Ilmoita luomuelintarvikkeiden ja -juomien sekä kestävän kalastuksen mukaisten kalatuotteiden määrät Joutsenmerkin sähköisessä hakuoppaassa.

Lataa selvitys kaupassa myytävistä luomuelintarvikkeista ja -juomista sekä kestävän kalastuksen mukaisista kalatuotteista. Kauppaketjujen ja verkkokauppojen, joihin kuuluu useita yksiköitä, on ilmoitettava kunkin kaupan myymät luomu- ja kestävän kalastuksen mukaiset tuotteet.

P1 Luomuelintarvikkeiden ja -juomien sekä kestävän kalastuksen mukaisten kalatuotteiden suurempi myynti

Kauppa saa pisteitä oheisessa taulukossa ilmoitetun mukaisesti, jos luomuelintarvikkeiden ja -juomien sekä kestävän kalastuksen mukaisten kalatuotteiden myynti on suurempi kuin pakollisessa vaatimuksessa edellytetään.

Jos vaatimuksen O5 dokumentoinnissa käytetään vaatimusta A, pisteytys määritty taulukon A perusteella. Jos vaatimuksen O5 dokumentoinnissa käytetään vaatimusta B, kaupan saama pistemäärä määritty taulukon B perusteella. Kauppaketjut ja verkkokaupat, joihin kuuluu useita yksiköitä, saavat pisteitä vaatimuksessa O5 lasketun ketjun myyntimäärän perusteella.

Taulukko A

Kauppa saa pisteitä sen mukaan, miten suuri luomuelintarvikkeiden ja -juomien sekä kestävän kalastuksen mukaisten kalatuotteiden myynnin osuus on.

Pisteet	Suomi
1	≥ 1,9 %
2	≥ 2,0 %
3	≥ 2,1 %
4	≥ 2,2 %
5	≥ 2,6 %
6	≥ 3,2 %
7	≥ 3,8 %
8	≥ 4,6 %
9	≥ 5,4 %
10	≥ 6,2 %

Taulukko B

Kauppa saa pisteitä sen mukaan, kuinka monta prosenttia pakollisessa vaatimuksessa O5 määriteltyä suurempi luomuelintarvikkeiden ja -juomien sekä kestävän kalastuksen mukaisten kalatuotteiden valikoima on.

Kauppaketjut ja verkkokaupat, joihin kuuluu useita yksiköitä saavat pisteitä sen mukaan, kuinka monta prosenttiyksikköä pakollista tasoa parempia myymälät keskimäärin ovat.

Pisteet	% enemmän tuotteita kuin pakollisessa vaatimuksessa O5
1	≥ 10
2	≥ 20
3	≥ 30
4	≥ 40
5	≥ 50
6	≥ 60
7	≥ 70
8	≥ 80
9	≥ 90
10	≥ 100

Pistemäärät vaihtelevat maakohtaisesti luomutuotteiden ja kestävän kalastuksen mukaisten tuotteiden saatavuuden mukaan.

Joutsenmerkin sähköinen hakuopas laskee automaattisesti pistemäärän vaatimuksessa O5 vaihtoehto B annettujen tietojen pohjalta.

06 Ympäristömerkittyjen kulutustavaroiden myynti

Kaupan on täytettävä joko vaatimus A tai vaatimus B. Kauppaketjujen ja verkkokauppojen, joihin kuuluu useita yksiköitä, on täytettävä sama vaatimus kaikissa kaupoissa.

Vaihtoehto A

Ympäristömerkittyjen kulutustavaroiden myyntimäärän tulee olla vähintään **9 prosenttia suomalaisissa kaupoissa**.

Myynnin osuus lasketaan seuraavalla kaavalla:

$$x \% = \frac{\text{Ympäristömerkittyjen kulutustarvikkeiden liikevaihto}}{\text{Kulutustarvikkeiden kokonaisliikevaihto}}$$

Myynnin osuus lasketaan arvonlisäverottomasta liikevaihdosta.

Kauppaketjujen ja verkkokauppojen, joihin kuuluu useita yksiköitä, on täytettävä vaatimus keskiarvona ketjutasolla. Tämä tarkoittaa, että myynnin osuus on laskettava kokonaisuutena hakemukseen kuuluvien kauppojen osalta.

Myynnin osuuden on perustuttava edellisten 12 kuukauden myyntitilastoihin. Pohjoismainen ympäristömerkintä voi hakemuksella hyväksyä tilastotiedot lyhyemmältä ajanjaksolta, jos ajanjakso edustaa tavanomaista liiketoimintaa ja jos myyntimääriä koskeva vaatimus täytetään hyvällä marginaalilla.

Vaatimus voidaan täyttää myös sisäänostomäärien perusteella.

Ympäristömerkityiksi tuotteiksi katsotaan tässä yhteydessä tuotteet, joilla on Joutsenmerkki, EU-ympäristömerkki tai Bra Miljöval -merkki.

Luettelo kulutustavaroiksi katsottavista tuotteista on liitteessä 1.

Tupakan ja nuuskan myyntiä ei lasketa kulutustavaroiden kokonaisympäntimäärään.

Ilmoita ympäristömerkittyjen kulutustavaroiden myynti ilman arvonlisäveroa Joutsenmerkin sähköisessä hakuoppaassa.

Ilmoita kulutustavaroiden kokonaisympänti ilman arvonlisäveroa Joutsenmerkin sähköisessä hakuoppaassa.

Lataa selvitys myyntitilastoista Joutsenmerkin sähköisessä hakuoppaassa.

Vaihtoehto B

Ympäristömerkittyjen kulutustavaroiden valikoiman on oltava vähintään taulukossa mainittu määrä tuotteita. Jokaiselle maalle on oma taulukko.

Kaupan liikevaihto (milj. euroa)	≤ 1.0	≤ 3.0	≤ 7.0	≤ 12	≤ 20	≤ 35	≤ 50	> 50
Tuotteiden lukumäärä	30	40	50	70	80	90	100	110

Kauppaketjujen ja verkkokauppojen, joihin kuuluu useita yksiköitä, on täytettävä vaatimus kaikkien yksiköiden osalta.

Tuote määritellään tuotteen kaupanimen ja tuotenumeron mukaan. Kaksi eri tuotenumeroa ovat kaksi eri tuotetta. Tuote lasketaan mukaan vain kerran.

Ympäristömerkityiksi tuotteiksi katsotaan tässä yhteydessä tuotteet, joilla on Joutsenmerkki, EU-ympäristömerkki tai Bra Miljöval -merkki.

Luettelo kulutustavaroiksi katsottavista tuotteista on liitteessä 1.

Ilmoita tiedot sähköisessä hakuoppaassa kaupassa myytävien ympäristömerkittyjen kulutustavaroiden määrästä.

Lataa selvitys sähköisessä hakuoppaassa myytävistä ympäristömerkityistä kulutustavaroista. Kauppaketjujen ja verkkokauppojen, joihin kuuluu useita yksiköitä, on ilmoitettava kunkin kaupan myymät ympäristömerkityt kulutustavarat.

P2 Ympäristömerkittyjen kulutustavaroiden myynti

Kauppa saa pisteitä oheisen taulukon mukaisesti, jos ympäristömerkittyjen kulutustavaroiden myyntimäärä on suurempi kuin pakollisessa vaatimuksessa edellytetään.

Jos vaatimuksen O6 dokumentoinnissa käytetään vaatimusta A, pisteytys määrittyy taulukon A perusteella. Jos vaatimuksen O6 dokumentoinnissa käytetään vaatimusta B, kaupan saama pistemäärä määrittyy taulukon B perusteella. Kauppaketjut ja verkkokaupat, joihin kuuluu useita yksiköitä, saavat pisteitä vaatimuksessa O6 lasketun ketjun myyntimäärän perusteella.

Taulukko A

Kauppa saa pisteitä sen mukaan, miten suuri ympäristömerkittyjen kulutustavaroiden myynnin osuus on.

Pisteet	Suomi
1	≥ 10 %
2	≥ 11 %
3	≥ 12 %
4	≥ 14 %
5	≥ 16 %
6	≥ 18 %
7	≥ 21 %
8	≥ 23 %
9	≥ 27 %
10	≥ 32 %

Taulukko B

Kauppa saa pisteitä sen mukaan, kuinka monta prosenttia pakollisessa vaatimuksessa O6 määriteltyä suurempi ympäristömerkittyjen kulutustavaroiden valikoima on.

Kauppaketjut ja verkkokaupat, joihin kuuluu useita yksiköitä, saavat pisteitä sen mukaan, kuinka monta prosenttiyksikköä pakollista tasoa parempia kaupat keskimäärin ovat.

Pisteet	% enemmän tuotteita kuin pakollisessa vaatimuksessa O6
1	≥ 10
2	≥ 20
3	≥ 30
4	≥ 40
5	≥ 50
6	≥ 60
7	≥ 70
8	≥ 80
9	≥ 90
10	≥ 100

Pistemäärät vaihtelevat maakohtaisesti ympäristömerkittyjen kulutustavaroiden saatavuuden mukaan.

Joutsenmerkin sähköinen hakuopas laskee automaattisesti pistemäärän vaatimuksessa O6 vaihtoehto B annettujen tietojen pohjalta.

07 Ympäristömerkittyjen erikoistuotteiden myynti

Vaatimus koskee kauppiaita, joissa erikoistuotteiden myynti on yli 10 prosenttia kokonaisymyynnistä.

Kaupassa on oltava vähintään alla olevassa taulukossa ilmoitettu määrä ympäristömerkittyjä tuotteita mainituissa kategorioissa, sekä vähintään yksi ympäristömerkitty tuote per kategoria. Jos kaupassa ei ole johonkin kategoriaan kuuluvaa tuotevalikoimaa, kyseisen kategorian lukumäärä voidaan vähentää kokonaisuudesta.

Kauppaketjut ja verkkokaupat, joihin kuuluu useita yksiköitä, katsotaan kokonaisuudeksi. Kaikilla lupaan kuuluvilla yksiköillä on oltava yhteinen käytäntö taulukossa mainittujen tuotteiden osalta, ja kaupat saavat pisteitä sen perusteella.

Kategoria	Suomi
Askartelukirjat, kirjat, pakkauspaperit, liimat, kynät, askarteluvärit, vesivärit, sormivärit ja muovailuvahat	2
Vaatteet, kengät, pyyhkeet ja vuodevaatteet	1
Huonekalut, ulkokalusteet, leikkikalut, leikkikenttävälineet, lattianpäällysteet, tulisijat, maalit, rasvanpoistoaineet, autonhoitotuotteet ja huuhteluaineet	1
TV, PC, näytöt ja tulostimet	1
Yhteensä	5

Erikoistuotteilla tarkoitetaan tässä yhteydessä tuotteita, jotka eivät ole elintarvikkeita/juomia tai kulutustavaroita.

Ympäristömerkityillä tuotteilla tarkoitetaan tuotteita, joilla on Joutsenmerkki, EU-ympäristömerkki, Bra Miljöval –merkki. Vaatteilla, kengillä, pyyhkeillä ja vuodevaatteilla otetaan mukaan myös GOTS-merkki. Televisioilla, tietokoneilla, näytöillä ja tulostimilla lasketaan myös Blaue Engel -merkki tai TCO Development -merkki.

Vaatus näkyy hakuoppaassa vain, jos hakijan erikoistuotteiden osuus myyntimäärästä on yli 10 prosenttia. Erikoistuotteiden osuus myyntimäärästä lasketaan hakemuksessa ja vaatimuksessa O1 annettujen tietojen perusteella.

- Ilmoita Joutsenmerkin sähköisessä hakuoppaassa tuotekategoriat, joihin kuuluvia tuotteita kaupassa myydään.
- Ilmoita Joutsenmerkin sähköisessä hakuoppaassa jokaiseen tuotekategoriaan kuuluvat ympäristömerkityt tuotteet. Ilmoita Joutsenmerkittyjen tuotteiden lupanumero.
- Lataa Joutsenmerkin sähköiseen hakuoppaaseen kuvat ympäristömerkityistä tuotteista kaupan hyllyissä.

4 Energia

08 Energiatehokkuus

Suomalaiset myymälät voivat täyttää vaatimuksen B edellyttäen, että ilmastointi ja lämmitys sisältyvät kaupan ostamaan energiaan. Suomalaiset ketjut voivat käyttää vaihtoehtoa B vain, jos kaikki lupaan kuuluvat kaupat osoittavat, että ilmastointi ja lämmitys sisältyvät ostettuun energiaan. Jos tätä ei voida osoittaa, käytetään vaihtoehtoa A. Tanskalaisten, ruotsalaisten, islantilaisten ja norjalaisten kauppajen tulee täyttää vaatimuksen vaihtoehto A.

Vaihtoehto A

Kaupan energiaindeksi tulee olla enintään 2,00. Indeksiksi lasketaan Joutsenmerkin sähköisessä hakuoppaassa.

Kauppaketjujen ja verkkokauppojen, joihin kuuluu useita yksiköitä, on täytettävä vaatimus painotettuna keskiarvona ketjutasolla. Yksittäisen kaupan/yksikön energiankulutus ei kuitenkaan saa olla yli 25 prosenttia pakollista indeksistä suurempi, eli indeksi saa olla enintään 2,50. Tämä tarkoittaa, että tilastotiedot tulee ilmoittaa jokaisesta kaupasta/yksiköstä.

Energiaindeksin laskenta hakuoppaassa on selvitetty tämän kriteeriasiakirjan liitteessä 3. Liitteessä kerrotaan myös, miten yksittäisten kauppojen indeksejä painotetaan suhteessa toisiinsa.

Vaihtoehto B

Kaupan suhteutettu energiankulutus ei saa olla suurempi kuin oheisessa taulukossa mainitaan. Kaupan suhteutettu energiankulutus lasketaan Joutsenmerkin sähköisessä hakuoppaassa.

Kaupan ala	< 999 m ²	1000 m ² - 2999 m ²	> 3000 m ²
Suhteutettu energiankulutus	< 510 kWh/m ²	< 425 kWh/m ²	< 340 kWh/m ²

Kauppaketjujen ja verkkokauppojen, joihin kuuluu useita yksiköitä, on täytettävä vaatimus keskiarvona ketjutasolla. Yksittäisen kaupan/yksikön energiankulutus ei kuitenkaan saa olla yli 25 prosenttia pakollista vaatimusta suurempi. Tämä tarkoittaa, että tilastotiedot on annettava jokaisesta kaupasta/yksiköstä.

Kylmätuotteilla ja pakasteilla tarkoitetaan tässä yhteydessä maito-, liha-, kala- ja kylmäsäilykkeitä, delituotteita ja pakasteita.

Kauppojen suhteutetun energiankulutuksen laskeminen on kuvattu liitteessä 4. Liitteessä kerrotaan myös miten kauppaketjun keskiarvo lasketaan.

Vaihtoehto A

Ilmoita kaikki oleelliset tiedot energiatehokkuuden indeksin laskemista varten Joutsenmerkin sähköisessä hakuoppaassa.

Lataa Joutsenmerkin sähköiseen hakuoppaaseen asiakirjat, joista käy ilmi kaupan lattiapinta-ala. Tämä voi olla vuokrasopimus tai vastaava asiakirja.

Lataa Joutsenmerkin sähköiseen hakuoppaaseen asiakirjat, joista käy ilmi laskelma kaupan keittiössä valmistetun ruoan määrästä.

Lataa asiakirjat, joista käy ilmi, että ilmastoinnin ja lämmityksen energiankulutus sisältyvät ilmoitettuun energiankulutukseen. Tämä voi olla rakennuksen omistajan vahvistus tai vastaava asiakirja.

Lataa Joutsenmerkin sähköiseen hakuoppaaseen asiakirjat, joista käy ilmi ostetun energian määrä. Tämä voi olla energiantoimittajan lasku tai vastaava asiakirja. Käytä edellisen 12 kuukauden energiankulutusta.

Vaihtoehto B

Vahvista Joutsenmerkin sähköisessä hakuoppaassa, että ilmastoinnin ja lämmityksen energiankulutus sisältyvät ostetun energian määrään. Kauppaketjun on vahvistettava tämä kaikkien lupaan kuuluvien kauppojen osalta.

Ilmoita kaikki oleelliset tiedot suhteutetun energiankulutuksen laskemista varten Joutsenmerkin sähköisessä hakuoppaassa.

Lataa Joutsenmerkin sähköiseen hakuoppaaseen asiakirjat, joista käy ilmi kaupan lattiapinta-ala. Tämä voi olla vuokrasopimus tai vastaava asiakirja.

Lataa Joutsenmerkin sähköiseen hakuoppaaseen asiakirjat, joista käy ilmi ostetun energian määrä. Tämä voi olla energiantoimittajan lasku tai vastaava asiakirja. Käytä edellisen 12 kuukauden energiankulutusta.

- 🏠 Lataa Joutsenmerkin sähköiseen hakuoppaaseen asiakirjat, joista käy ilmi kylmätuotteiden ja pakasteiden osuus.

P3 Hyvä energiatehokkuus

Kauppa saa pisteitä oheisen taulukon mukaisesti, jos energiatehokkuus on parempi kuin pakollisessa vaatimuksessa edellytetään.

Suomalaiset kaupat arvioidaan taulukon B mukaisesti, jos ne käyttävät vaatimuksen O8 laskentamenetelmää B. Kauppaketjut saavat pisteitä vaatimuksessa O8 lasketun keskiarvon pohjalta. (Muut Pohjoismaat arvioidaan taulukon A mukaisesti, ei tässä asiakirjassa).

Taulukko B Pistetaulukko suomalaisille kaupoille, jos vaatimuksen O8 laskentamenetelmää käytetään.

Pisteet	Alhaisempi suhteutettu energiankulutus verrattuna pakolliseen raja-arvoon vaatimuksessa O8
1	≥ 2,5 %
5	≥ 10 %
10	≥ 17,5 %
15	≥ 30 %
20	≤ 42,5 %

Joutsenmerkin sähköinen hakuopas laskee automaattisesti vaatimuksen O8 B pisteet.

5 Jätteet

O9 Sekajäte (lajittelematon jäte)

Kauppa ei saa tuottaa sekajätettä oheisessa taulukossa mainittua määrää enemmän.

Kauppaketjujen ja verkkokauppojen, joihin kuuluu useita yksiköitä, on täytettävä vaatimus keskiarvona ketjutasolla. Yksittäisen kaupan/yksikön sekajätteen määrä ei kuitenkaan saa olla enemmän kuin 25 prosenttia pakollisen vaatimuksen määrää suurempi. Tilastotiedot on ilmoitettava jokaisesta kaupasta/yksiköstä.

	Suomi	Tanska	Norja	Islanti	Ruotsi
Paikallinen valuutta	Euro	DKK	NOK	ISK	SEK
Sekajätteen määrä kg/liikevaihto, miljoona € veroton	8300	920	570	70	850

Sekajätteen määrä lasketaan seuraavalla kaavalla:

$$\text{Sekajätteen määrä} = \frac{\text{Lajittelemattoman jätteen määrä kiloina}}{\text{Myyntiänsäntien kokonaismäärä miljoonina paikallisessa valuutassa (euroissa)}}$$

Sekajätteen määrän tulee perustua edellisten 12 kuukauden tilastoihin. Pohjoismainen ympäristömerkintä voi sovittaessa hyväksyä tilastotiedot lyhyemmältä ajanjaksolta, jos ajanjakso edustaa tavanomaista liiketoimintaa ja jos sekajätteen määrää koskeva vaatimus täytetään hyvällä marginaalilla.

Jos kaupalla on sekajätteen määrää koskevat tiedot ainoastaan tilavuusmääränä, ei painomääränä, tilavuus voidaan muuntaa painoksi liitteessä 5 mainitulla laskentamenetelmällä.

Vaihtoehtoisesti kauppa voi punnita itse lajitellun jätteen 2 viikon ajanjaksolta, joka vastaa tavallista toimintaa.

Sekajätteellä tarkoitetaan tässä yhteydessä jätettä, jota ei lajitella kierrätystä varten ja joka viedään poltettavaksi tai kaatopaikalle. Tämä tarkoittaa, että ruokahävikki lasketaan sekajätteeksi, jos se viedään kaatopaikalle tai energiantuotantoon.

Ilmoita sekajätteen määrä Joutsenmerkin sähköisessä hakuoppaassa.

Jos kaupalla on tilastotiedot sekajätteen tilavuusmäärästä: Ilmoita sekajätteen tilavuusmäärä sekä ruokahävikin osuus Joutsenmerkin sähköisessä hakuoppaassa.

Lataa Joutsenmerkin sähköiseen hakuoppaaseen jäteyhtiön toimittama asiakirja, josta käy ilmi tiedot sekajätteen määrä.

P4 Vähäinen sekajätteen määrä

Kauppa saa pisteitä oheisen taulukon mukaisesti, jos sekajätteen määrä on pienempi kuin pakollisessa vaatimuksessa edellytetään. Kauppa- ja palvelusyritykset saavat pisteitä vaatimuksessa O9 lasketun ketjun jätemäärän keskiarvon pohjalta.

Pisteet	Suomi	Islanti	Tanska	Norja	Ruotsi
2	≤8300	≤65	≤900	≤ 550	≤ 820
4	≤7500	≤60	≤750	≤ 480	≤ 750
6	≤5000	≤50	≤500	≤ 350	≤ 500
8	≤3500	≤35	≤300	≤ 200	≤ 300

Kaikki luvut ovat sekajätteen määrä kiloissa per myyntilukuja kohti paikallisessa valuutassa ilman arvonlisäveroa.

Joutsenmerkin sähköinen hakuopas laskee automaattisesti pistemäärän vaatimuksessa O9 annettujen tietojen pohjalta.

P5 Jätteiden lajittelu

Kaupat, joissa lajitellaan seuraavat jätejakeet, saavat 0,5 pistettä jokaisesta jätejakeesta (enintään 2 pistettä):

- metalli
- kovamuovi
- pehmeä muovi
- pahvi
- paperi
- värillinen lasi
- kirkas lasi
- puu
- rasva

Kauppa- ja palvelusyrityksillä ja verkkokaupoilla, joissa on useita yksiköitä, tulee olla yhteinen lajiteltavien jätejakeiden lukumäärää koskeva käytäntö. Lajiteltavien jätejakeiden ei kuitenkaan tarvitse olla samat kaikissa yksiköissä.

Jos jokin edellä mainituista jätejakeista lajitellaan samaan jakeeseen (esimerkiksi lasi ja metalli), nämä lasketaan kahdeksi jakeeksi, jos jäteyhtiö lajittelee tai kierrättää ne myöhemmin.

Ilmoita Joutsenmerkin sähköisessä hakuoppaassa, mitkä jätejakeet kauppa lajittelee.

- ☞ Kauppaketjun tulee ilmoittaa Joutsenmerkin sähköisessä hakuoppaassa lajiteltavien jättejakeiden määrää. Lataa myös dokumentaatiota, josta käy ilmi kunkin myymälän lajittelemat jättejakeet.
- ☞ Lataa Joutsenmerkin sähköiseen hakuoppaaseen kuvat jättejakeiden lajittelemisesta.

010 Ruokahävikin mittaaminen

Kauppan on mitattava ruokahävikin määrää. Kauppa voi valita, mitataanko ruokahävikki painon (kg), ostoarvon (€) tai myynnin menetyksen (€) mukaan.

Mittaustuloksista on laadittava tilastot neljännesvuosittain tai useammin. Pohjoismainen ympäristömerkintä voi pyytää tulokset nähtäväksi vuosittaisen tarkastuksen yhteydessä.

Kauppaketjujen ja verkkokauppojen, joihin kuuluu useita yksiköitä, on mitattava ruokahävikki samalla tavalla kaikissa luvan piiriin kuuluvissa yksiköissä.

Ruokahävikillä tarkoitetaan tässä yhteydessä ruokaa, jota ei myydä kaupassa virheellisen säilytyksen, pakkausvirheen, vanhentuneen päiväyksen tai vastaavan syyn takia, ja joka tästä syystä päätyy jätteeksi, kompostoidaan tai toimitetaan eläinrehuksi, biokaasuntuotantoon tai energiantuotantoon. Luita, leikkeitä ja muuta ruokahävikkiä, joka ei ole tai ei ole ollut hyödynnettävissä ihmisravinnoksi, ei lasketa tähän määrään.

- ☞ Vahvista Joutsenmerkin sähköisessä hakuoppaassa, että ruokahävikki mitataan ja kirjataan.
- ☞ Ilmoita Joutsenmerkin sähköisessä hakuoppaassa, mitataanko ruokahävikki painon (kg), ostoarvon (€) vai myynnin menetyksen (€) mukaan.

P6 Toimenpiteet ruokahävikin vähentämiseksi

Kauppa saa pisteitä, jos oheisessa taulukossa mainitut toimenpiteet kuuluvat kaupan normaaliin toimintaan. Kauppaketjujen ja verkkokauppojen, joihin kuuluu useita yksiköitä, ei tarvitse tehdä samoja toimenpiteitä kaikissa kaupoissa, mutta niiden on osoitettava, että sama pistemäärä täyttyy kaikissa lupaan kuuluvissa yksiköissä.

Toimenpide	Pisteet (maksimi 10 p)
Kaupalla on sopimus kolmannen osapuolen kanssa, joka varmistaa, että leipä ja leivonnaiset ja/tai hedelmät ja vihannekset hyödynnetään eläinrehuksi.	1
Kaupalla on vakituinen sopimus hyväntekeväisyysjärjestön tai ruokakeskusten kanssa ei-myytävän ruuan lahjoittamisesta.	3
Kauppa hyödyntää raaka-aineet, joiden viimeinen myyntipäivä lähestyy myytävien tai henkilökunnalle tarjottavien valmisruokien valmistuksessa	3
Kauppa myy alennetulla hinnalla tuotteitaan, joiden viimeinen myyntipäivä lähestyy ja merkitsee selvästi alennetut tuotteet	4
Kauppa ei hyödynnä kampanjoita, joissa on määrälennus tuotteille, joilla on lyhyt säilyvyys. Lyhyt säilyvyys tarkoittaa, että tuotteiden myyntiaika on enintään 2 viikkoa.	5
Kaupalla on asiakkaille viestintätoimenpiteitä, joilla kannustetaan ruokahävikin vähentymiseen. Pohjoismainen ympäristömerkintä hyväksyy toimenpiteet.	5
Muut toimenpiteet jotka selvästi vähentävät ruokahävikkiä ja jotka Pohjoismainen ympäristömerkintä hyväksyy	Maksimi 5 p

- ☞ Kauppaketjujen ja verkkokauppojen, joihin kuuluu useita yksiköitä, on ilmoitettava Joutsenmerkin sähköisessä hakuoppaassa kaikkien ketjun yksiköiden pisteet.

- ☞ Kauppaketjujen on ladattava Joutsenmerkin sähköiseen hakuoppaaseen luettelo siitä, mitä toimenpiteitä kukin ketjuun kuuluva kauppa on tehnyt.
- 📁 Lataa ulkoisen osapuolen kanssa tehty sopimus, joka vahvistaa, että leivät ja leipomotuotteet ja/tai hedelmät ja vihannekset hyödynnetään eläinrehuna.
- 📁 Lataa Joutsenmerkin sähköiseen hakuoppaaseen sopimus ruoan lahjoittamisesta hyväntekeväisyysjärjestölle tai ruoan jakelupisteeseen.
- ☞ Ilmoita Joutsenmerkin sähköisessä hakuoppaassa, käyttääkö kauppa järjestelmällisesti viimeistä myyntipäivää lähestyviä raaka-aineita myymälässä myytävien valmisruokien valmistuksessa tai henkilökunnalle tarjottavissa ruoissa.
- 📁 Lataa Joutsenmerkin sähköiseen hakuoppaaseen kuvia, joista käy ilmi tuotteet, joita myydään alennettuun hintaan viimeisestä myyntipäivämäärästä tai pakkausvirheestä johtuen.
- ☞ Ilmoita Joutsenmerkin sähköisessä hakuoppaassa, jos kauppa ei hyödynnä kampanjoita, joissa annetaan määräalennusta helposti pilaantuvista tuotteista.
- 📁 Lataa Joutsenmerkin sähköiseen hakuoppaaseen kuvat viestintätoimista, joissa kannustetaan asiakkaita vähentämään ruokahävikkiä. Vaihtoehtoisesti voidaan viitata tuleviin viestintäaktiviteetteihin.
- 📁 Lataa asiakirjat, joissa vahvistetaan muut tehdyt toimenpiteet, jotka ovat vähentäneet ruokahävikkiä merkittävästi.

6 Tuotteiden ja palveluiden käyttö myymälässä

011 Ympäristömerkityt kulutustavarat ja palvelut

Suomalaisten kauppojen tulee hankkia ympäristömerkittyjä kulutustavaroita ja palveluita vähintään kahdesta oheisessa taulukossa mainitusta tuotekategoriasta. Ostojen tulee kattaa vähintään 90 prosenttia tarpeesta kyseisessä kategoriassa, ellei toisin ole mainittu. (Norjalaisten, ruotsalaisten ja tanskalaisten kauppojen tulee hankkia ympäristömerkittyjä kulutustavaroita ja palveluita vähintään kolmesta kategoriasta. Islantilaisille kaupoille ei ole pakollisia vaatimuksia).

Kauppaketjujen ja verkkokauppojen, joihin kuuluu useita yksiköitä, on osoitettava, että jokaisessa yksikössä ostetaan vaadittu määrä ympäristömerkittyjä kulutustavaroita ja palveluita. Hankittavat tuotteet ja palvelut voivat kuitenkin vaihdella myymäläkohtaisesti.

Kulutustavarat \geq 90 % ostovolyymista jokaisessa kategoriassa (jos toisin ei mainita)*
Siivoustuotteet: Lattianpesuaineet, saniteettipesuaineet, yleispesuaineet, koneastianpesuaineet, käsiastianpesuaineet, käsisaippua ja mikrokuituliinat ja -mopit
Paperituotteet: WC-paperit, kuivauspapperit ja kopiopaperit
Tekstiilit: Työvaatteet (\geq 50 % ostomäärästä)

Palvelut \geq 90 % av ostovolyymista jokaisessa kategoriassa (jos toisin ei mainita)
Siivouspalvelut (\geq 90 % kaupan kokonaisalasta)
Työvaatteiden pesu (\geq 90 % määrästä – arvio sallittu)
Eteismattojen pesu
Painotuotteet
Hotelliyöpymiset (\geq 50 % ostomäärästä)

**Ulkopuolisen tekemät ostot kuuluvat vaatimukseen.*

Ympäristömerkityiksi tuotteiksi ja palveluiksi katsotaan tässä yhteydessä tuotteet ja palvelut, joilla on Joutsenmerkki, EU-ympäristömerkki tai Bra Miljöval -merkki.

Vahingoittuneita tuotteita ei lasketa sisäänostomääriin.

Merkitse Joutsenmerkin sähköiseen hakuoppaaseen ne kategoriat, joista ympäristömerkittyjä kulutustavaroita ja palveluita hankitaan.

Ilmoita Joutsenmerkin sähköisessä hakuoppaassa kaupan käyttämien ympäristömerkittyjen kulutustavaroiden tuotenimi ja lupanumero. Ilmoita myös kaupan hankkimien ympäristömerkittyjen palveluiden toimittajan yrityksen nimi ja lupanumero.

Kauppaketjujen on ilmoitettava Joutsenmerkin sähköisessä hakuoppaassa, kuinka monesta kategoriasta kaikki ketjuun kuuluvat yksiköt hankkivat ympäristömerkittyjä kulutustavaroita ja palveluita.

Kauppaketjujen on ladattava Joutsenmerkin sähköiseen hakuoppaaseen asiakirja, josta käy ilmi jokaisen yksikön ostamat kulutustavarat ja palvelut.

P7 Ympäristömerkittyjen kulutustavaroiden ja palveluiden suuret hankintamäärät

Kaupat, jotka hankkivat ympäristömerkittyjä kulutustavaroita ja palveluita muista kuin vaatimuksessa O11 mainituista pakollisista kategorioista, saavat yhden pisteen jokaisesta ylimääräisestä kategoriasta. Lisäpisteitä voi saada enintään 3.

Kauppaketjujen ja verkkokauppojen, joihin kuuluu useita yksiköitä, ei tarvitse hankkia samoja kulutustavaroita ja palveluita kaikissa kaupoissa, mutta niiden on osoitettava, että sama pistemäärä täyttyy kaikissa yksiköissä.

Joutsenmerkin sähköinen hakuopas laskee automaattisesti pistemäärän vaatimuksessa O11 annettujen tietojen pohjalta.

7 Kokonaistulos

O12 Kaupan yhteenlaskettu pistemäärä

Kaupan on saatava min. 23 pistettä. Taulukossa on pistevaatimusten mukaiset maksimipisteet.

Vaatus	Pistevaatimusten yhteenveto	Maksimipisteet
P1	Luomutuotteiden ja kestävien kalatuotteiden suurempi myynti	10
P2	Ympäristömerkittyjen kulutustavaroiden suurempi myynti	10
P3	Hyvä energiatehokkuus	20
P4	Vähäinen sekajäte	8
P5	Jätteen lajittelu	2
P6	Toimenpiteet ruokahävikin vähentämiseksi	10
P7	Ympäristömerkittyjen tuotteiden ja palveluiden käyttö	3
Maksimipisteet yhteensä		63

Yhteispistemäärä lasketaan automaattisesti Joutsenmerkin sähköisessä hakuoppaassa.

Joutsenmerkin säännöt palveluille

Joutsenmerkittyjen palveluiden yhteydessä on käytettävä Joutsenmerkkilogoja, lupanumeroa ja ko. tuoteryhmän nimeä, kun logoa käytetään esim. luvanhaltijayrityksen kotisivuilla.

Logon alateksti 079 päivittäistavarakaupoille on: Päivittäistavarakaupat

Lisätietoa Joutsenmerkin säännöistä, maksuista ja logon käytöstä löytyy osoitteesta <https://joutsenmerkki.fi/saannot/>

Käyttöoikeuden voimassaoloaika

Pohjoismainen ympäristömerkintä vahvisti 14.6.2016 kriteerit päivittäistavarakaupoille versio 3.0 ja ne ovat voimassa 30.6.2019 saakka.

Pohjoismainen kriteeriryhmä päätti 26.10.2016 muuttaa kauppaketjujen vaatimusta O1. Päätettiin, että päivittäistavaroiden määrä lasketaan kokonaisuudessaan ketjulle, ei vain lupaan kuuluvista kaupoista.

Pohjoismainen kriteeriryhmä päätti 18.11.2016 Pohjoismaisen lisenssiryhmän pyynnöstä muuttaa kauppaketjun määritelmää. Kauppaketjun määritelmän minimi, viisi kauppa, poistettiin. Uusi versio on 3.1.

Pohjoismainen kriteeriryhmä päätti 14.12.2017 pidentää kriteereitä 31.12.2020 saakka, samalla tarkennettiin vaatimusta O7. Uusi versio on 3.2.

Pohjoismainen ympäristömerkintä päätti 19.12.2018 pidentää kriteereitä 30.6.2022 saakka. Uusi versio on 3.3.

Pohjoismainen ympäristömerkintä päätti 16.2.2021 pidentää kriteereitä 31.12.2023 saakka. Uusi versio on 3.4.

Pohjoismainen ympäristömerkintä päätti 29.11.2022 pidentää kriteereitä 31.12.2024 saakka. Uusi versio on 3.5.

Ympäristömerkin lupa on voimassa niin pitkään kuin vaatimukset täyttyvät ja kriteerit ovat voimassa. Kriteereitä voidaan tarvittaessa selventää tai pidentää, tällaisissa tapauksissa luvan voimassaoloaika automaattisesti pidennetään ja luvanhaltijalle ilmoitetaan asiasta.

Viimeistään 12 kuukautta ennen kriteeriversion voimassaoloajan päättymistä Pohjoismainen ympäristömerkintälautakunta julkaisee uudet kriteerit. Luvanhaltijalla on mahdollisuus uusaa lupansa.

Uudet kriteerit

Kriteerien tulevia versioita varten arvioidaan seuraavien kohtien tiukentamista:

- luomutuotteiden ja ympäristömerkittyjen tuotteiden myyntimääriä koskeva vaatimus
- energiankulutusta koskeva vaatimus
- sekajätettä koskeva vaatimus
- yleisvaatimus siitä, kuinka monta pistettä kaupan tulee yhteensä saada.

Pohjoismainen ympäristömerkintä tulee myös arvioimaan mahdollisuutta asettaa pakollinen vaatimus kauppojen ruokahävikin määrälle.

Sanojen selitykset ja määritelmät

Sana	Selitys tai määritelmä
Energiatehokkuutta koskeva indeksi	Energiatehokkuutta koskeva indeksi tarkoittaa arvoa, joka kertoo jotakin myymälän oletetusta energiatehokkuudesta. Indeksillä lasketaan Joutsenmerkin sähköisessä hakuoppaassa. Indeksillä laskeminen on selitetty liitteessä 3.
Erikoistuotteet	Erikoistuotteilla tarkoitetaan tuotteita, jotka eivät ole elintarvikkeita/juomia tai kulutustavaroita.
Kestävä kalastus	Kestävä kalastus määritellään MSC-sertifioituksi kalastukseksi tai luonnonkaloja ja äyriäisiä koskevien KRAV-vaatimusten mukaan sertifioituksi kalastukseksi. Pohjoismainen ympäristömerkintä voi hyväksyä muita kestävästä kalastuksesta koskevia standardeja. Niiden tulee täyttää liitteessä 2 mainitut standardit ja sertifiointia koskevat vaatimukset.
Kulutustavarat	Kulutustavaroilla tarkoitetaan päivittäistavaroita, jotka eivät ole elintarvikkeita tai juomia. Kulutustavaroiksi laskettavat tuotteet on luettelut liitteessä 1.
Luomuelintarvikkeet ja -juomat	Luomuelintarvikkeilla ja -juomilla tarkoitetaan tuotteita, joille on myönnetty EU:n asetusten EY 834/2007 ja EY 203/2012 mukainen merkki, esimerkiksi EU-ympäristömerkki, KRAV, Luomu, Debio, Ø-mærket tai Tún-lífrænt.
Päivittäistavaraketju	Päivittäistavaraketjulla tarkoitetaan kaupparyhmää, joihin kuuluvilla kaupoilla on sama konsepti/nimi/tuotemerkki, ja joiden markkinointi poikkeaa mahdollisista muista kauppayhteistyön osista. Seuraavien kolmen edellytyksen tulee täytyä, jotta kaupparyhmä voidaan määrittellä ketjuksi: <ol style="list-style-type: none"> 1. Kauppojen tulee tehdä yhteistyötä hankinnoissa. 2. Kaupoilla tulee olla keskinäinen sopimus Joutsenmerkin vaatimusten täyttämiseksi. 3. Kaupoilla tulee olla yhteinen kriteerejä koskevan tiedon kirjaamisjärjestelmä.
Päivittäistavarat	Päivittäistavaroilla tarkoitetaan tuotteita, jotka on tarkoitettu nautittaviksi tai käytettäväksi rajoitetun ajan kuluessa. Elintarvikkeet, hygieniatuotteet, kotitaloustuotteet, pehmopaperit ja puhdistusaineet ovat esimerkkejä päivittäistavaroiksi katsottavista tuotteista.

Ruokahävikki	Ruokahävikillä tarkoitetaan ruokaa, jota ei myydä kaupassa virheellisen säilytyksen, pakkausvirheen, myyntipäivämäärän vanhentumisen tai vastaavan syyn takia, ja joka tästä syystä päätyy jätteeksi, kompostoidaan tai toimitetaan eläinrehuksi, biokaasuntuotantoon tai energiantuotantoon. Luita, leikkeitä ja muuta ruokahävikkiä, joka ei ole tai ei ole ollut hyödynnettävissä ihmisravinnoksi, ei lasketa tähän määrään.
Sekajäte	Sekajätteellä tarkoitetaan jätettä, jota ei lajitella kierrätystä varten ja joka viedään poltettavaksi tai kaatopaikalle.
Tuotteiden keräily	Tuotteiden keräilyllä tarkoitetaan verkkokaupassa tilattujen tuotteiden keräämistä asiakkaan tilauksen mukaan.
Varasto	Varasto tarkoittaa tiloja, joissa verkkokaupan tuotteita säilytetään ennen niiden keräilyä.
Verkkokauppa	Verkkokauppa on päivittäistavarakauppa, jota asiakas voi käyttää vain verkkosivuston kautta.
Ympäristömerkityt erikoistuotteet	Ympäristömerkityiksi erikoistuotteiksi katsotaan tuotteet, joilla on Joutsenmerkki, EU-ympäristömerkki tai Bra Miljöval -merkki. Vaatteilla, kengillä, pyyhkeillä ja liinavaatteilla on lisäksi GOTS-merkki. TV:lle, PC:lle näytöille ja tulostimille lasketaan myös Sininen Enkeli (Blauer Engel) ja TCO Development -merkki.
Ympäristömerkityt kulutustavarat	Ympäristömerkityiksi kulutustavaroiksi katsotaan kulutustavarat, joilla on Joutsenmerkki, EU-ympäristömerkki tai Bra Miljöval -merkki.

Liite 1 Luettelo kulutustavaroiksi laskettavista tuotteista

Oheisessa taulukossa määritellään kulutustavaroiksi laskettavat tuotteet. Jos tuote ei ole luettelossa, se katsotaan erikoistuotteeksi. Joutsenmerkkihakemusten käsittelijä voi tarvittaessa neuvoa, kuuluuko tuote erikoistuotteisiin.

Lapset	Hius-, suihku-, kylpy-, iho-, suunhoito-, öljytuotteet
	Vaipat
	Kosteaservietit, kuivaservietit, pesuservietit
	Imetyksen apuvälineet
	Ei lasketa kulutustavaroihin: tutit, lasten juomapullot, lasten ruokailuvälineet ja -lautaset, ruokalaput.
Paperi	Taluspaperit, WC-paperit, kuivauspaperit
	Nenäliinat
	Servietit
	Kopiopaperit
	Kirjoituslehtiöt
	Sanomalehdet, aikakauslehdet
	Kirjekuoret
	Onnittelukortit ja lahjapaperit
	Kahvinsuodattimet, teensuodattimet
	Ei lasketa kulutustavaroihin: Piirros- ja värityskirjat, kirjat, kuittilehtiöt
Kemikaalit	Tekstiilipesu: Pesuaineet, huuhteluaineet, hoitoaineet, tahranpoistoaineet, valkaisuaineet
	Astianpesu: Koneastianpesuaineet, huuhteluaineet, käsiastianpesuaineet, kirkastusaineet.
	Puhdistus: Yleispuhdistusaineet, WC-puhdistusaineet, saniteettitilojen puhdistusaineet, uuninpuhdistusaineet, teräsvilla, kiillotusaineet, lattianpesuaineet, lattianhoitoaineet, viemäriaineet, ilmanraikastusaineet.
	Ei lasketa kulutustavaroihin: Hyttyskarkotteet
Siivoustarvikkeet	Pesusienet, tiskiliinat, tiskiharjat, sangot, puhdistusliinat
	Mikrokuituliinat ja -mopit (ei lisätarvikkeet)
Hygienia	Intiimihygienia: Siteet, tamponit, pikkuhousunsuojat, inkontinenssisuojat, ehkäisyvälineet
	Iho ja hiukset: Käsisäippua, shampoo, balsami, suihkusaippua, kylpysuola, kylpyvaahto, hiustenhoito, hiusvärit, hiusten sävytysaineet, permanentti, hiusvesi, karvanpoisto, kasvopuhdistus, voiteet, jalkahoito, aurinkorasvat.
	Suunhoito: Hammastahnat, hammasharjat, suuvedet, hammastikut
	Puuvilla: Vanupuikot, pumpuli
	Kosteuspyyhkeet
	Deodorantit

	Parranajo: Vaahdot, voiteet, partavedet, parranajolaitteet, partaterät
	Kosmetiikka
	Ei lasketa kulutustavaroihin: Haavanhoitotuotteet
Pussit ja kassit	Jätepussit, Jätesäkit
	Asiakkaille: Muovipussit, paperikassit
Kertakäyttötarvikkeet	Pöydän kattaus: Lasit, kupit, lautaset, ruokailuvälineet, paperiliinat
	Ruuanlaitto: Leivontapaperit, muffinssivuoat, leipäpaperit ja -pussit, muovikelmut, alumiinifoliot, pakastuspussit
Kynttilät	Antiikkikynttilät, tuikkukynttilät, hajustekynttilät, hautakynttilät, kakkukynttilät
Muu	Grillihielet ja -briketit
	Paristot: Kertakäyttöparistot, ladattavat paristot, nappiparistot (paristot joissa on laturit)
	Valaistus: Hehkulamput, energiansäästölamput, led, loisteputket, halogeenit
	Kasvit: Viherkasvit, kukat ja kukkamullat

Liite 2 Pohjoismaisen ympäristömerkinnän kalojen ja äyriäisten standardisointi ja sertifiointijärjestelmää koskevat ohjeet

Pohjoismainen ympäristömerkintä asettaa vaatimukset kalojen ja äyriäisten sertifiointia koskeville standardeille. Vaatimukset on listattu tässä asiakirjassa ja niitä päivitetään jatkuvasti. Pohjoismainen ympäristömerkintä tarkastaa kaikki standardit ja sertifiointijärjestelmät vaatimusten täyttämisen varmistamiseksi.

Kalojen ja äyriäisten kestävyysmerkintää koskeviin standardeihin liittyvät yleiset vaatimukset Seuraavat vaatimukset koskevat sekä luonnonkaloja että viljeltyjä kaloja:

- Standardin tulee olla kaikkien sovellettavien lakien ja sopimusten mukainen ja vastata FAO:n ja YK:n käytäntöjä ja ohjeita:
 - 1982 UN Convention on the Law of the Sea
 - 1995 UN Fish Stocks Agreement
 - FAO:n ohjeet koskien luonnonkalojen ja kalatuotteiden ympäristömerkintää
 - FAO:n tekniset ohjeet koskien vesiviljelyn sertifiointia
 - FAO:n kestävästä kalastuksesta koskevat toimintaperiaatteet
- Standardin tulee ottaa huomioon taloudelliset ja ympäristöä koskevat edut. Standardin tulee olla kehitetty avoimessa prosessissa, jossa sekä ympäristöä koskevat, taloudelliset ja yhteiskunnalliset intressit on huomioitu. Tämä tarkoittaa, että standardin kehittämisvaiheeseen kuuluu vähintään julkinen kuuleminen.
- Standardin ja standardiin liittyvien asiakirjojen tulee olla julkisesti saatavana.
- Standardia tulee arvioida ja muokata säännöllisesti, jotta prosessia voidaan kehittää ja ympäristövaikutuksia vähentää asteittain.
- Pohjoismainen ympäristömerkintä painottaa erityisesti sitä, että standardiin kuuluu absoluuttisia vaatimuksia, jotka ehkäisevät laitonta kalastusta ja biologisen monimuotoisuuden katoamista.

Luonnonkaloja ja äyriäisiä koskevaan standardiin liittyvät vaatimukset

- Standardissa tulee olla vaatimus siitä, että kalakantaa ei liikakalasteta, vaan kalastus pidetään tasolla, joka takaa kalojen optimaalisen hyödyntämisen pitkällä aikavälillä.
- Kalakannan tilan ja kehityssuunnan sekä kalastuksen vaikutuksen arvioimisen suhteessa ympäröivään ekosysteemiin tulee perustua asianmukaiseen ja tieteellisesti pätevään tietoon.
- Standardissa tulee olla vaatimus ekosysteemin huomioimisesta, toisin sanoen kalastuksen kielteiset vaikutukset tulee arvioida.
- Standardissa tulee olla vaatimus, jonka tarkoituksena on minimoida sivusaaliit ja kalojen pois heittäminen. Tämä voidaan toteuttaa esimerkiksi riskinarvioinnin avulla.

Viljeltyjä kaloja ja äyriäisiä koskeva vaatimus

- Standardissa tulee olla vaatimus koskien ympäristöseikkoja, jotka varmistavat kestäväen kalanviljelyn, eli rehukalastusta koskeva vaatimus.
- Standardin tulee asettaa vaatimuksia eläinten terveydelle ja hyvinvoinnille.
- Standardin tulee asettaa vaatimus ravintokalojen terveellisyydelle.

Sertifiointijärjestelmää ja sertifiointielintä koskeva vaatimus

- Sertifiointijärjestelmän tulee olla avoin, sillä tulee olla suurta kansallista tai kansainvälistä uskottavuutta ja sen tulee pystyä osoittamaan, että standardin vaatimukset täytetään.
- Sertifiointielimen tulee olla puolueeton ja luotettava, eli sertifiointi tulee tapahtua akkreditoidun ja päteven kolmannen osapuolen toimesta.
- Sertifiointijärjestelmän tulee soveltua sen osoittamiseen, että standardin vaatimukset täyttyvät. Sertifiointissa käytettävän menetelmän tulee olla toistettavissa ja soveltua kalastukseen ja kalankasvatukseen. Sertifiointi tulee tapahtua tietyn standardin mukaisesti.
- Kalastus ja kalanviljely tulee tarkastaa ennen sertifikaatin myöntämistä.
- Sertifioitu kalastus tai kalanviljelylaitos tulee tarkastaa säännöllisesti.

CoC-sertifiointia (Chain of Custody) koskeva vaatimus

CoC-vaatimus voidaan asettaa, jos viranomaisten vaatimuksia on tarvetta täydentää:

- Tuotteiden tulee olla jäljitettävissä koko jalostusketjussa, ja vähimmäisvaatimuksia ovat kalastusalue, kauppanimi (tieteellinen nimi) ja tuotantomenetelmä (viljelty tai vapaana pyydystetty), (prosessoimattomia tuotteita koskeva asetus 104/2000/EY).
- Chain of Custody -sertifiointi tulee tapahtua akkreditoidun ja päteven kolmannen osapuolen toimesta samalla tavalla kuin kalastusta koskevan sertifiointi.
- Järjestelmän tulee asettaa vaatimuksia CoC- ketjulle tavoitteena jäljitettävyyden, dokumentoinnin ja valvonnan turvaaminen koko tuotantoketjussa.

Dokumentointi

- Kopio standardista.
- Standardin laatineen organisaation yhteystiedot (nimi, osoite ja puhelinnumero) ja auditointiraportti.
- Viittaukset osapuolia ja sidosryhmiä edustaviin henkilöihin, jotka on kutsuttu osallistumaan standardin kehittämiseen.

Huomaa, että Pohjoismainen ympäristömerkintä voi pyytää lisätietoja täyttyvätkö standardia ja sertifiointijärjestelmää koskevat vaatimukset.

Liite 3 Kuvaus energiatyökalusta ja energiaindeksin laskemisesta

Huom. Suomalaiset kaupat, joilla lämmitys ja ilmanvaihto kuuluvat energiankulutukseen ei tarvitse käyttää tätä menetelmää, vaan suhteutetun energiankulutuksen laskentaa.

Pohjoismainen ympäristömerkintä käyttää kaupan energiatehokkuuden määrittämisessä laskentamenetelmää, jota voidaan kuvata yksinkertaisesti seuraavalla tavalla:

Kaupan edellytyksiä kuvaavien parametrien pohjalta kaupalle lasketaan yksilöllinen tavoitearvo. Tavoitearvo kuvaa sitä, miten suuri kaupan energiankulutuksen tulisi optimaalisesti olla, kun energiankulutus on minimoitu kaikilla toiminnan osa-alueilla. Tavoitearvoa kilowattitunteina verrataan tämän jälkeen kaupan todelliseen energiankulutukseen kilowattitunteina. Tavoitearvon ja todellisen energiankulutuksen erotus kertoo kaupan energiatehokkuuden ja muodostaa energiaindeksin. Pohjoismaisen ympäristömerkinnän käyttämä energiatyökalu kuvataan tarkemmin seuraavassa.

Kaupan tavoitearvon laskemisessa käytettävät oletukset ja parametrit

Pohjoismainen ympäristömerkintä on laatinut useita oletuksia kaupan toiminnasta kaupan tavoitearvon laskemiseksi. Olettaen, että tekniset laitteet ovat nykyaikaisia, mutta eivät välttämättä parhaimpia. Teknisten laitteiden oletetaan toimivan asianmukaisesti ja niiden asetusten oletetaan olevan sopivat. Kaupan kylmälaitteiden ja pakastealtaiden oletetaan olevan katettuina vuorokauden ympäri.

Kaupan tavoitearvon laskennassa otetaan huomioon seuraavat parametrit:

- Kaupan pinta-ala, toimistotilat ja varasto mukaan lukien. Pinta-ala tarkoittaa kaupan sisätilojen pinta-alaa. Jos tilat ovat vuokratilat, mukaan lasketaan vuokraan kuuluva pinta-ala. Sellaisia varasto- ja lastaustiloja, joita ei lämmitetä tai viilennetä, ei lasketa mukaan pinta-alaan. Jäljelle jäävien tilojen pohjalta lasketaan, kuinka paljon energiaa kaupan voidaan olettaa käyttävän valaistukseen sekä ilmastointiin ja lämmitykseen.
- Vuosittaiset keskilämpötilat: www.fmi.fi, www.smhi.se, www.met.no, www.dmi.dk
- Kaupassa valmistettavien ruoka-annosten määrä. Ruoka tulee olla valmistettu kuumentamalla, mutta se voidaan tarjota jäähdytettynä. Jos ruokaa myydään painon mukaan, kauppa voi laskea annosten määrän myydyn kokonaismäärän perusteella.
- Kylmä- ja pakastetiskien pituus metreinä: Tähän lasketaan sekä kiinteät asennukset että verkkovirralla toimivat myyntitiskit. Energiatyökalussa erotetaan toisistaan seuraavat kylmä- ja pakastetiskit:
 - Kylmätiskit, joiden korkeus on yli 1,7 m (5/6 tasoa)
 - Kylmätiskit, jotka ovat matalampia kuin 1,7 m (3 tasoa)
 - Kylmätiskit, joissa ruoan annostelusta vastaa myymälän henkilökunta sekä 1-tasoiset tiskit
 - Kylmäaltaat
 - Pakastekaapit, joiden korkeus on yli 1,7 m
 - Yhdistelmäpakastekaapit (kaappi ja allas)
 - Pakastealtaat
 - Muut: Ilmoita kylmä- ja pakasteyksikön ISO 2 -luku

- Kylmä- ja pakastehuoneiden määrä ja pinta-ala
- Leivontaan käytettävien uunien ovien koko neliömetreinä
- Kanagrillien koko neliömetreinä

Kaupan vuosittainen energiankulutus

Kaupan tulee ilmoittaa energian osto- ja myyntiluvut. Tähän sisältyy:

- Ostetun sähkön määrä. Tämä on helpointa dokumentoida laskukopion tai sähköntoimittajan toimittaman kuvakaappauksen avulla. Dokumentoinnista on käytävä ilmi, että laskut sisältävät edellisen 12 kuukauden sähkönkulutuksen. Dokumentoinnissa on oltava myös sähköntoimittaja.
- Ostetun kaukolämmön määrä: Tämä on helpointa dokumentoida laskukopion tai sähköntoimittajan toimittaman kuvakaappauksen avulla. Dokumentoinnista tulee käydä ilmi, että laskut sisältävät edellisen 12 kuukauden sähkönkulutuksen. Dokumentoinnista tulee käydä ilmi myös kaukolämmön toimittaja.
- Muu ostettu energia: Jos käytetään muita energiamuotoja, kuten öljyä tai kaasua, myös niiden määrät tulee ilmoittaa. Kuten sähkön ja kaukolämmön osalta, tämä on helpointa dokumentoida laskukopion tai mahdollisesti kohdekauden kulutuksen laskennan avulla.
- Toiselle vuokralaiselle myydyin energian määrä: Kaupan tulee voida jättää myydyin energian määrä pois laskelmasta, joten kaupassa tulee olla mittari, joka näyttää toiselle osapuolelle siirretyn energian määrän.
- Kaupassa tuotettua energiaa, joka ei ole kulkenut yleisen sähköverkon kautta, ei tarvitse laskea mukaan laskelmaan. Esimerkkejä tällaisesta energiantuotannosta ovat aurinkokennot ja aurinkokeräimet.
- Kaupan tulee ilmoittaa, sisältyykö edellä mainittuihin energialukuihin ilmastointiin ja lämmitykseen käytettävä energia. Jos nämä eivät sisälly, ilmoitettuun energiankulutukseen lisätään niiden malliarvot.

Yksittäiset kaupat: todellinen kulutus suhteessa tavoitearvoihin

Seuraavassa esimerkissä kuvataan, miten energiatyökalu laskee kaupan energiatehokkuuden tavoitearvon ja kaupan ilmoitetun energiankulutuksen perusteella:

Kaupan energiakulutus on 150 000 kWh. Laskettu tavoitearvo on 100 000 kWh. Suhdeluvuksi tulee $150\,000/100\,000 = 1,5$

Edellä mainittu esimerkkikauppa kuluttaa 50 prosenttia enemmän energiaa kuin sen energiatyökalun mukaan tulisi kuluttaa. Kaupan energiatehokkuus on tällöin 1,5.

Kauppaketju: todellinen kulutus suhteessa tavoitearvoihin

Laskettaessa kauppaketjun keskiarvoa on tärkeää, että pieni ja hyvin energiatehokas kauppa ei saa liian suurta keskimääräistä painoarvoa suhteessa suurempiin kauppoihin, joissa energiatehokkuus on heikompi. Energiatyökalu laskee tästä syystä ketjun keskiarvon painottaen eri kauppojen tavoitearvoja. Tätä voidaan kuvata seuraavalla esimerkillä:

	Kauppa 1	Kauppa 2
Tavoitearvo kWh	1.000.000	1.100.000
Todellinen kulutus kWh	1.500.000	1.600.000
Energiatehokkuus	1,50	1,45

Painottamalla ketjun keskiarvon laskennassa yksittäisten kauppojen tavoitearvoa, ketjun energiatehokkuudeksi saadaan seuraava:

$$\frac{\sum \text{tavoitearvot}}{\sum \text{todellinen kulutus}} = \frac{(1\,000\,000 + 1\,100\,000)}{(1\,500.000 + 1\,600\,000)} = 1,48$$

Verkkokauppojen, joihin kuuluu useita yksiköitä, energiatehokkuus lasketaan samalla tavalla kuin myymäläketjujen.

Liite 4 Suhteutetun energiankulutuksen laskenta

Suomalaiset kaupat, jotka varmistavat, että ilmastoinnin ja lämmityksen sähkö sisältyy ostetun energian määrään, voivat dokumentoida energiavaatimuksen laskemalla kaupan suhteutetun energiankulutuksen.

Suhteutettu energiankulutus (BREY) lasketaan seuraavalla tavalla yksittäiselle kaupalle:

$$\text{BREY} = E / (F * E_{\text{sähkö}} + E_{\text{lämpö}}) * E,$$

E = kaupan ostoenergia, kWh/m²

$E_{\text{sähkö}}$ = kaupan ostosähkö, kWh/m²

$E_{\text{lämpö}}$ = kaupan ostolämpö, kWh/m²

Korrelaatiokerroin $F = \text{AKF} / 40$ der $F_{\text{max}} = 1,25$ og $F_{\text{min}} = 0,75$

AKF = myymälän kylmätuotteiden ja pakasteiden osuus prosenteissa päivittäistavaroiden liikevaihdosta. AKF ottaa huomioon kaupan kylmätuotteiden ja pakasteiden erisuuruuden määrän vaikutuksen energiankulutukseen.

Kauppaketjun keskiarvo lasketaan seuraavasti:

Ketjulla on viisi kaupaa. Jokainen kauppa täyttää vaatimuksen, että kaupan suhteutettu energiankulutus (BREY) on vähemmän kuin 25 % yli pakollisen raja-arvon. Taulukossa on esitetty yksittäisten kauppojen BREY-arvot ja raja-arvot.

Kauppa nro	BREY	Raja-arvo
1	400	425
2	350	340
3	390	425
4	520	510
5	410	425

Ketjun raja-arvon tulee täyttää vaatimus:

$$\text{Raja-arvo}_{\text{ketju}} = \sum \text{Raja-arvo} / 5 = 425$$

Ketjun keskimääräinen suhteutettu energiankulutus on:

$$\text{BREY}_{\text{ketju}} = \sum \text{BREY} / 5 = 414$$

Tämä ketju täyttää pakollisen vaatimuksen.

Liite 5 Sekajätteen tilavuuden muutos painoksi

Kaupat jotka ovat ilmoittaneet sekajätteen määrän tilavuutena voivat käyttää seuraavaa muunnoskaavaa sekajätteen laskemiseksi painona.

$$\text{Kaupan sekajäte kg} = \text{Sekajätteen tilavuus} * ((\text{avioitu ruokahävikin osuus} * 380) + (\text{muu osuus} * 120))$$

Laskennan perusteena on Avfall Sverigen raportti «Volymvikter for avfall», jossa on annettu seuraavat jätteen painon referenssiarvot:

Ruokahävikki: 380 kg/m³

Polttokelpoinen jäte: 120 kg/m³

Laskentaesimerkki:

Kaupan sekajättemäärä on 10 m³ per liikevaihto miljoonaa kruunua. Tästä määrästä puolet on ruokahävikkiä. Laskelma on seuraava:

$$\text{Kaupan sekajäte kg} = 10 * ((0,5 * 380) + ((1 - 0,5) * 120)) = 2500 \text{ kg/liikevaihto miljoona kruunua}$$